

Antonio Vivaldi | Cztery pory roku | Zima

Magia surowej zimy

Cykl czterech koncertów skrzypcowych *Le Quattro Stagioni* należy do najbardziej popularnych obecnie dzieł muzyki poważnej. A jednak ta muzyka, będąca kwintesencją [baroku](#) włoskiego – barwna, pełna temperamentu, wirtuozowska i emocjonalna, pozostawała w zapomnieniu aż do lat 30. XX w. Dopiero wspaniały rozkwit wykonawstwa muzyki dawnej, bazującego na wiedzy o praktyce i estetyce baroku, odkrył przed nami walory tej muzyki.

[Antonio Vivaldi](#) wydał *Pory roku* w 1725 r. w Amsterdamie w obszernym zbiorze koncertów skrzypcowych op. 8, noszącym wymowny tytuł *Il Cimento dell' Armonia e dell' Inventione* (Spór między harmonią a wyobraźnią). Koncerty składające się na *Pory roku* mają typowy dla Vivaldiego schemat trzyczęściowy, bazujący na prawach kontrastu i zaskoczenia: skrajne ognia burzliwe, wirtuozowskie, obfitujące w gwałtowne spięcia dramatyczne, podczas gdy część środkowa – słodka, idylliczna, rozmarzona – urzeka zmysłowym pięknem melodycznym. Dzieło jest manifestacją dwóch fundamentalnych dla twórczości Vivaldiego, ściśle powiązanych tendencji: to eksperymentowanie w dziedzinie wirtuozerii i tworzenie słownictwa muzyki programowej.

Wirtuozeria u Vivaldiego (który sam był wielkim skrzypkiem) nie jest tylko olśniewającym popisem akrobatycznej sprawności, ale także potężnym środkiem wyrazu. Ma istotne znaczenie dramatyczne i jakości kolorystyczne, może także zyskiwać funkcję naśladowczą. Wydawać by się mogło, że [renesansowe](#) jeszcze hasło *imitazione della natura* w epoce baroku już się nieco zestarzało. Nic podobnego – to właśnie w tej epoce powstają najbardziej sugestywne obrazy dźwiękowe, a Vivaldi jest jednym z najświetniejszych malarzy natury, znakomitym weneckim kolorystą. W *Porach roku* to partia solisty zawiera szczególnie wiele fantastycznych pomysłów dźwiękowych, odmalowujących śpiew ptaków, gwałtowny atak burzy, zacinający lodowaty deszcz. Partia orkiestry przynosi z kolei słynne główne „tematy” koncertów (powracające wielokrotnie) – lapidarne, chwytliwe, energiczne, narzucające się witalną rytmiką i prostym rysunkiem melodyki.

Ewa Obniska

Fot. Cztery Pory Roku, Alfons Mucha, Wikimedia Commons, PD